

GUTENBERG

Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors ❖ Helsingin Kirjanpainajain yhdistyksen ulosantama

Helsingissä, Päivälehdessä kirjapainossa, 1896

IV ärg. N:o 23 * 1896 IV vuosik.	Prénumerationspris: — Tilaushinta: Helt år } 4 m. Koko vuosikerta } Postportot tillkommer — Postimaksut tulevat lisäksi	Redaktion: — Toimitus: F. F. W. Ahlroos (Ansvarig — Vastaava)	Annonspris: — Ilmoitushinta: Per petitråd } 35 p. Petiiti-riviltä }	December 15 Joulukuu
--	---	---	---	----------------------------

Finska Typografförbundet. — Suomen Kirjaltajaliitto.

Anmälningar för inträde. — Ilmoitettuja jäseniä.

Af Borgå typografklubb: — Porvoon kirjaltajaklubista: Karl Frithof Bäckman, tryckare, painaja 22/6 73. — August Forstén, sättere, latoja 20/7 65. — Johan William Nyrén, sättere, latoja 6/6 71. — Carl Herman Rosenqvist, faktor, faktori 8/4 52. — Johan Arthur Friskberg, s.-elev, latojaopp. 26/1 78. — Johan Väinö Kirkkala, sättere, latoja 1/5 72. — Oskar Räisänen, sättere, latoja 17/10 74. — Karl Vilhelm Vickström, sättere, latoja 26/3 73. — August Malm, sättere, latoja 3/1 72. — Kaarlo Mennander, sättere, latoja 3/5 74. — Gustaf Adolf Forsblom, s.-elev, latojaopp. 17/7 77. — Arthur Nordling, s.-elev, latojaopp. 27/1 78. — Viktor Mattson, tryckare, painaja 27/4 77. — Carl Lagerqvist, sättere, latoja 25/6 54. — Carl Vilhelm Forstén, sättere, latoja 23/3 63. — Albert Ferdinand Johansson, sättere, latoja 16/5 77. — Oskari Korhonen sättere, latoja 14/6 75.

Af Tammerfors typografiska förening. — Tampereen kirjaltajayhdistyksestä: Kaarlo Mäkelä, sättere, latoja 9/2 73. — Johan Oskar Lagström, sättere, latoja 20/11 73. — August Boman, sättere, latoja 9/4 72. — Karl Edvard Sihlman, sättere, latoja 18/2 73. — Matti Alfred Sandström, sättere, latoja 3/8 69. — Ivar Sarelius, sättere, latoja 25/9 66. — Kaarlo August Helin, sättere, latoja 6/7 60. — Juho Niemi, sättere, latoja 27/12 78. — Adolf Henrik Mickelsson, sättere, latoja 19/8 78. — Albert Gotthard Nordberg, sättere, latoja 3/1 70. — Ludvig Henrik Hildén, sättere, latoja 1/10 64. — August Syrjänen, tryckare, painaja 14/9 74. — Kaarlo Emil Ahlström, tryckare, painaja 29/9 74. — Oskari Vennberg, faktor, faktori 12/12 57. — Johannes Turtonen, redaktör, toimittaja 17/9 74. — Kalle Viljakainen, redaktör, toimittaja 18/3 53. — Fanny Dagmar Lindgrén, sättarinna, latojatar 31/2 74. — Ida Josefina Helin, sättarinna, latojatar 7/4 70. — Julia Aleksandra Sylvander, sättarinna, latojatar 23/5 75. — Juho Gustaf Heikkilä, sättere, latoja 2/12 75. — Verner Samuel Snellman, sättere, latoja 14 8 76. — Kustaa Helminen, sättere, latoja 27/9 66. — Kaarlo Helenius, sättere, latoja 19/2 77. — Johan August Eklund, sättere, latoja 27/12 75. — Juho Viktor Hellberg, tryckare, painaja 11/11 64. — Heikki Nurhonen, sättere, latoja 14/2 65. — Edvard Saxbäck, sättere, latoja 8/6 66. — Ida Maria Thomasson, sättarinna, latojatar 22/9 68. — Erkki Vilhelm Lemberg, sättere, latoja 1/3 78. — Vendla Lundelin, sättarinna, latojatar 25/4 65. — Anna Paulina Vignen, sättarinna, latojatar 5/6 77. — Emil Palmroos, redaktör, toimittaja 25/12 67. — Jaakko Rafael Carlander, sättere, latoja 3/8 74.

Godkända afdelningar: — Hyväksytyjä osastoja:

Björneborgs och Borgå typografklubbar samt Kuopio typografiska förening äro godkända som afdelningar till Finska Typografförbundet.

Porin ja Porvoon Kirjaltajaklubit sekä Kuopion kirjaltajayhdistys ovat hyväksytyt osastoiksi Suomen Kirjaltajaliittoon.

Vid interimstyrelsens möte söndagen den 6 december meddelades, att interimstyrelsens sekreterare hr R. Berg afgått från styrelsen till följd af bristande tid. — Till styrelsens sekreterare utsågs hr J. H. Niemi. — Typografernes förenings organ „Gutenberg“ öfvertogs till Förbundsorgan och utsågs till dess ansvarige utgifvare hr J. Höglund. Ordf. fick i uppdrag att anhålla om vederbörandes tillstånd att utgifva organet ifråga. — Kuopio typografförenings stadgar

granskades af hvilka §§ 1, 5 och 27 skulle förändras de öfriga §§:ne godkändes. — Borgå typografklubb anmäldes som afdelning stadgarna granskades och godkändes.

Den 13 december anmäldes Tammerfors typografiska förening.

Väliaikaisen hallituksen kokouksessa jouluk. 6 p:nä ilmoitettiin, että väliaikaisen hallituksen sihteeri hra R. Berg on kiireellisten toimiensa takia luopunut toimestaan. — Hallituksen sihteeriksi valittiin hra J. H. Niemi. — Kirjaltajayhdistyksen äänenkannattaja „Gutenberg“ päätettiin ottaa Liiton äänenkannattajaksi, sekä sen vastuunalaiseksi toimittajaksi valittiin hra J. Höglund. — Puheenjohtajan toimeksi annettiin hankkia asianomainen lupa äänenkannattajan ulosantamiseen. — Kuopion kirjaltajayhdistyksen säännöt tarkastettiin, joista §§ 1, 5 ja 27 oli muutettavat; toiset §§:t hyväksyttiin ilman muutoksia. — Porvoon kirjaltajaklubi on ilmoittautunut osastoksi Liittoon. Säännöt tarkastettiin ja hyväksyttiin.

Jouluk. 13 p:nä ilmoittautui Tampereen kirjaltajayhdistys Liittoon yhtyvänään.

Adress.

Finska Typografförbundets interimstyrelses sekreterare hr J. H. Niemi: V. Petterson & Comp:s tryckeri, Aleksandersgatan 46, Helsingfors.

Osote.

Suomen Kirjaltajaliiton väliaikaisen hallituksen sihteeri hra J. H. Niemi: V. Petterson & Kumpp:in kirjapaino, Aleksanterinkatu 46, Helsinki.

Matka-apurahasto.

S. K. Matka-apurahaston Helsingin osasto oli Hallituksen kutsumuksesta kokoontunut t. k. 6 p:nä alustavaan kokoukseen keskustelemaan rahaston yhtymisestä S. Kirjaltajaliittoon ja päätti kokous yksimielisesti hyväksyä seuraavan Hallituksen tekemän ehdotuksen:

Rahaston yhtymisestä Suomen Kirjaltajaliittoon, kumminkin seuraavilla ehtoilla:

että S. Kirjaltajaliiton Hallitus noudatettavakseen hyväksyisi

1:ksi. Rahastossa olevien varojen tallettamisen huolellisesti luotettavassa pankissa koskematta matkaavun varalle.

2:ksi. Sallia Suomen Kirjaltajain Matka-apurahaston jäsenten, jos he niin tahtovat, yhä eteenkin päin kuulua rahastoon, ilman että kuuluvat S. Kirjaltajaliittoon, suorittuaan nykyisten sääntöjen määräämät maksut ja velvollisuudet.

3:ksi. Rahaston varojen vähenemisen estämiseksi siirtää joku osa liittojäsenien maksusta rahastoon.

Hallituksella oli kokous 13 p. t. k. jossa päätettiin sääntöjen ja Helsingin osaston ylimääräisessä kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan kehoittaa erityi-

sellä kirjeellä kaikkia haaraosastoja pitämään alustavia kokouksia rahaston liittymisestä Suomen Kirjaltajaliittoon. Yleinen äänestyskokous päätettiin pidettäväksi kaikissa osastoissa *Tammikuun 10 p. 1897*, josta todistettu pöytäkirja on lähetettävä hallitukselle viimeistään 20 p. samaa kuuta, sisältävä äänestyksen tuloksen ja kokoukseen osaaottajien lukumäärän.

Reshjelpskassan.

Vid Finska Typografernes Reshjelpskassan, Centralafdelnings extra möte den 6 d:s beslöts på centralstyrelsens förslag, att Reshjelpskassan borde sluta sig till Finska Typografförbundet, dock med följande vilkor: att Finska Typografförbundets Styrelse till efterrättelse godkänna:

1:o att Reshjelpskassan bör förvaras som en skild fond i en säker bank och får ej användas till andra utgifter än reshjelp;

2:o att de delegare i kassan hvilka icke ingå i Förbundet får kvarstå i densamma; dock böra dessa medlemmar erlægga den i stadgarne föreskrifna medlemsafgiften;

3:o att Förbundsstyrelsen öfverför till reshjelpsfonden en viss procent af Förb.-medlemmarnes afgifter, detta för undvikande af kassans nedätgående.

Vid Centralstyrelsens sammanträde den 13 dennes beslöts enligt H:fors afdelnings fattadt beslut uppmåna samtliga filialer att hålla förberedande möte för att diskutera frågan om kassans sammanslutning till Finska Typografförbundet. Allmänt röstningsmöte skall hållas å samtliga afdelningar *söndagen den 10 Jan. 1897*, hvaraf, bestyrkt protokollsutdrag bör sändas till Centralstyrelsen *senast den 20 Jan.*, innehållande uppgift om omröstningen samt huru många medlemmar voro närvarande vid mötet. Närmare i en särskild skrifvelse, hvilken kommer att afsändas till samtliga filialer.

Huom.! Huom.!

Gutenbergin tilausmaksut ovat välttämättömästi maksettavat ennen vuoden loppua.

A. V. Berg.

Osote: Päivälehdessä kirjap.

Obs.! Obs.!

Gutenbergs pränumerationsafgifter böra ovilkorligen erläggas inom årets utgång.

A. V. Berg.

Adress: Päivälehtis tryckeri.

Illoista ja hauskaa joulua
toivottaa
Gutenberg lukijoilleen!

Glöm ej Invalidfonden!

Stockkonservativa åsikter i arbetarefrågan.

Nyligen diskuterades af arbetareföreningen i Björneborg en gammal förlagd fråga, huruvida Typografföreningarna ega rätt att sluta sig till finska arbetardelegationen. Under diskussionens lopp hade talare bland annat yttrat sig sålunda, att Finska typografförbundet vore en farlig inrättning, alldenstund detsamma ändamål är att i landsortsstäderna uppväcka trassel bland arbetarne och motsatte sig på dessa grunder dess anslutning under uttalandet af den farhågan, att förbundets åsikter möjligen kunde nedsmitta äfven de andra arbetarerepresentanterna.

Låt oss i anledning af detta för förbundet nedsättande yttrande litet upplysa, hvad syftemålet är med detta förbunds bildande och värksamhet samt huru ofarligt detta i verkligheten är.

Finska typografförbundet bildades nämligen på allmänt finskt typografmöte i Helsingfors den 19 augusti 1894, i närvaro af representanter från de flesta tryckeristäder i Finland. Och sedan stadgar utarbetats blefvo de af k. senaten stadfästade. Förbundet har numera i all tillbakadragenhet bildat filialer i de flesta städer och värksamheten kan sålunda anses börjad.

Om förbundets ändamål framgår tydligast, då man genomläser § 1 i dess stadgar, som lyder:

„Finska typografförbundet har till ändamål att till en enhet sammansluta alla inom bok- och stentryckeri- eller stilgjuteri-yrket i Finland samsatta manliga och kvinnliga arbetare, som minst 1 år haft anställning inom ofvannämnda yrkesgränser samt fyllt 18 år, för att genom enig samvärkan och gemensamma praktiska åtgärder söka förbättra dessas ställning i ekonomiskt och intellektuellt hänseende; att såvidt möjligt, värka för typografin, litografin och stilgjuteri-yrkets höjande och utveckling; att lämna a) sjukhjälp, b) begravningshjälp, c) understöd vid förefallande värlig arbetsbrist, d) reshjälp samt e) invalidunderstöd så snart härför erforderliga särskilda fonder bildas och erhållit af förbundet antagna och af vederbörande myndighet fastställda stadgar.“

Som synes af detta utdrag, är förbundets värksamhet baserad hufvudsakligast på *själfhjälps* princip. Och alla upplysta arbetare i kulturländerna hafva äfven kommit därtill, att de insett, att „själfhjälp är dubbel hjälp“, hvarför de äfven organiserat sig på antydtt sätt. De utländska arbetarene hafva också därigenom och endast därigenom värksamt kunnat understöda hvarandra vid förefallande sjukdoms- och dödsfall, arbetslöshet o. s. v., då vid dylika fall våra finska arbetare vanligen falla den allmänna välgörenheten och kommunen till last. Och en dylik själfhjälpsinstitution anses i våra arbetarkretsar för någonting farligt. Man måste sannerligen vara utrustad med kringskurna förståndsgåfvor, då man om ett *ärligt* arbetarsträfvande kan fälla sådana yttranden, som omförmälda.

Men det mest vägrande skälet till utfallet (förutom okunnigheten) torde få sökas däri, att nämde typografförbund arbetar *oberoende* af den finska språkpolitiken, ty detta förbunds värksamhet ledes uteslutande af såväl svenska som finskatalande arbetare, således utan vare sig skolmagistrar eller andra „själfgjorda“ finska „arbetareledare-matadorer“.

Ett dylikt förbunds bildande uteslutande för de typografiska arbetarne och oberoende af alla politiska bi-nyflytelser borde ju tvärtom af andra arbetare skänkas all aktning och mana till efterföljd, ty ett dylikt sträfvande bevisar att det är lidelsefritt och ärligt, men dylik själfständighet synes icke kunna åstadkommas inom de arbetarsammanslutningar, som äro omgjordade af fennomanins despotvälde.

E. W.

Arpajaiset kirjanpainajain sairasapurahaston hyväksi.

Suomen kirjanpainajain apuyhdistyksen johtokunta on lähettänyt julkaistavaksi näin kuuluvan kehoituksen:

Ei kukaan kieltäne, ettei oma apu ole oikea pohja, jolle terveen työväenkehityksen tulee perustautua. Tällaisen avun panivat Helsingin kirjallajat alkuun perustaessaan vuonna 1865 sairaus- ja hautausapurahastonsa nimellä „Suomen Kirjanpainajain apuyhdistys“. Askel on astuttu täydellisesti ja aivan oikeen siten, että kaikki maamme graafilliset työntekijät ovat saatetut tilaisuuteen päästä osallisiksi niistä eduista, joita tämä Yhdistys voi jäsenilleen tarjota. 12 markan sisäänkirjoitusmaksua ja 1 markan kuukautista jäsenmaksua vastaan voi siten jokainen opinkäynyt ja Suomessa työskentelevä kirjallaja, litograafi, kivipainaja, puunpiirtäjä ja kirjaintenvalaja toivoa Yhdistykseltä ei ainoastaan sairaus- vaan myöskin hautausapua sekä sitä paitsi eläkettä jälkeenyäänelle leskelleen ja alaikäisille lapsilleen. Vaati-mattomasti ja hiljaisuudessa on yhdistys vaikuttanut yli 30 vuotta ja on kaitselmuksen siunaus sitä seurannut. Lukuisia ovat ne jäsenet, jotka pitemmän tai lyhemmän aikaa ovat sairausapua nauttineet ja hautausapu on alati joutunut käsiin, joille se on ollut todellisesti tarpeeseen. Eläkkeensaajain luku ei myöskään ole vähäinen, ja kun nämä useinkin monen pienen lapsen kanssa ovat jääneet ahtaisiin taloudellisiin oloihin, on myöskin eläke levittänyt siunaustaan moneen kirjallajan kotiin, josta isän tuki on riistetty. Kaiken tämän on Yhdistys voinut suorittaa niillä maksuilla, joita jäsenet ovat maksaneet, ja niillä lahjoilla, joita se aika ajoin on saanut. Vaikka Yhdistys, samoin kuin jokainen muu tällainen laitos, onkin saanut jaella alituisia apuja, on sen kuitenkin onnistunut saada kokoon pääoma, joka nousee vähän päälle 50,000 markan. Mutta sääntöjen mukaan tulevat Yhdistyksen vanhemmat jäsenet pian eläkkeeseen oikeutetuiksi. Tässä kohtaa Yhdistystä menoerä, joka vaatii lisättyä pääomaa, jos mieli sen olla pettämättä niitä toiveita, joita moni velvollisuutensa täyttännyt ja työstä vaivaantunut jäsen on Yhdistykseensä asettanut. Varat, vaikka ne eivät olekaan vähäpätöiset, eivät riitä tähän uuteen menoon, varsinkin kun korkokannan aleneminen ja uusien hypoteekikassain synty, jotka kassat lainavälityksissään ovat riistäneet pois kiinteistöjen paremmat kiinnitykset, ovat epä-määräiseksi ajaksi eteenpäin melkoisesti vähentäneet apukassan korkotuloja. Yhdistyksen johtokunta on sentähden ryhtynyt toimiin pääoman vahvistamiseksi. Näihin toimenpiteisiin kuuluu allegri-arpajaisien toimeenpaneminen täällä helmikuun 13 ja 14 p. 1897. Pääkaupungin kirja- ja kivipainon-omistajain sekä kirjailijain rouvat ja tyttären ovat suosiollisesti asettuneet näiden arpajaisien etupäähän ja Yhdistyksen omat jäsenet työskentelevät itsekukin puolestansa voittojen valmistamiseksi mitä suurimmassa laajuudessa. Kun johtokunta on varma siitä, että myöskin K. H. lämpimästi suosii tätä kaikkia maamme graafillisia työntekijöitä koskevaa asiaa, rohkenee se täten vedota Teidän suosiolliseen myötävaikutukseenne. nöyrästi pyytään että myöskin Te tahtoissitte asiaa edistää voittoja lahjoittamalla taikka myöskin arpoja ostamalla. Jokaisen lahjan, vieläpä pienimänkin, vastaanottaa Yhdistys kiitollisuudella. Lähetykset voidaan osoittaa jollekin allekirjoittaneista johtokunnan jäsenistä.

*Albin Finander. Rob. Ahlstedt. John Berger.
Wilh. Brandstake. J. Jakobsson. J. A. Kosk.
O. Lindstedt. J. E. Nordling. J. Sigell
Victor Pettersson. J. A. Snell.*

Muistakaa Vanhusrahastoa!

Notiser. — Uutisia.

— *Finska Typografernes Reshjälpskassas Centralafdelning* sammanträdde till extra möte söndagen den 6 december, hvarvid beslöts att Centralafdelningen för sin del förordar kassans öfvergående till Finska Typografförbundet. Däröfver läses uttörligare å annat ställe i bladet.

— *Typografernes förening i Helsingfors* sammanträdde söndagen den 6 dennes till extra möte hvarvid ordföranden meddelade de närvarande att dödens lie borttagit föreningens hedersledamot fil. dr. Rafaël Hertzberg. Vid denna underrättelse reste sig de närvarande upp. Mötet beslöt att föreningen genom ordföranden skulle nedlägga en krans på doktor Hertzbergs graf.

— *Dödsfall.* Lördagen d. 5 dec. nådde oss den sorgliga underrättelsen att skalden och författaren, filosofie doktorn Rafaël Hertzberg plötsligt aflidit härstädes kl. 7 på morgonen, i en ålder af 52 år. Ett slaganfall ändade hans värksamma lif. Af oss typografer var han gärna sedd och många äro de sättare som satt hans manuskript. Dr. Hertzberg intresserade sig äfven för våra sträfvanden och åtog sig godvilligt att bl. a. författa festkväden såväl till boktryckerikonstens 250-års fest i Finland som till Typografiska föreningens i Helsingfors 25-års fest, för hvilka föreningen som tacksamhetsgård inkallade honom till sin hedersledamot.

*

Jordfästningen egde rum onsdagen den 9 dennes. Jordfästningsakten förrättades af pastor Lönnroth. En stor mängd kransar nedlades, hvaribland äfven en från Typografernes Förening i Helsingfors, af hr Jakobsson.

— *Gårdsköp.* Gården n:r 4 vid Skilnaden (f. d. tyska skolan) har af handlanden A. Ferlmann försålts till Helsingfors Centraltryckeri. I nämnda gård torde komma att inrymmas, förutom tryckeriet, en storartad bokbinderiaffär.

— *Kandidatmöte.* Alla de som tecknat sig till Finska Typografförbundet voro sammankallade till möte söndagen den 29 november å Typografernes förenings lokal för uppställandet af kandidater till de olika funktionerna inom Förbundet. Till mötet hade endast omkring 30 personer infunnit sig samt ett 20-tal lätit representera sig genom fullmakter. Resultat, af valmötet läses under rubrik „Valupprop“ i föregående nummer af Gut.

Vid samma tillfälle valdes Förbundsorganets redaktörer. Sedan hr Ahlroos afsagt sig kandidaturen, som uppstälts af interimsstyrelsen skreds, till val och utsågs hr J. Höglund med 49 röster till den finska afdelningens redaktör och hr K. Forsman med 26 röster till den svenska afdelningen. Närmast i röstetal var hr F. F. V. Ahlroos med 24 röster.

— *Oulun kirjallajaklubi* on päättänyt, ainakin toistaiseksi, olla yhdistymättä Suomen Kirjallajaliittoon. Syyksi mainitaan liian korkeat maksut. Tästä päätöksestä tulee siihen hyvään käsitteeseen, että Oulussa on siksi *hyvät* olot kirjallajilla, ettei ne ainakaan *toistaiseksi* kaipaa parannuksia. Mitä maksuihin tulee, niin ei — 1 mka kuukaudessa, kaikki maksut ovat siinä — voi sanoa korkeaksi, jotta se estäisi Liittoon yhtymästä.

— *Haminan kirjallajayhdistyksen säännöt* on senaatti vahvistanut.

— *Jyväskylän kirjallajayhdistyksen* puheenjohtajaksi on hra Emil J. Huiman sijaan, joka on muuttanut paikkakunnalta, valittu faktori I. Johansson.

— *Kirjapainon osto.* Kloströmin talo ynnä „Norra Postenin“ kirjapaino Kokkolassa on myyty kirjallaja R. E. Bergille Helsingistä 13,000 mk:sta. Hra Berg työskentelee nykyisin Hufvudstadsbladetin kirjapainossa.

— *Såldt tryckeri.* Firman J. Kloströms i Gamlakarleby gård och tryckeri jämte tidningen „Norra Posten“ har genom köp öfvergått till typografen Robert Berg för en summa af 13,000 mark. Vi önska hr Berg lycka och framgång.

— *Uusi aksidenssikirjapaino Ouluun.* Kirjansitoja A. Sutinen on saanut luvan perustaa aksidenssikirjapainon Ouluun.

— *Tampereen kirjanpainajilla* oli kokous v. k. 22 p:nä, jossa, kun yhdistys nyt toiminnaltaan hieman muuttuu, kirjaltajaliiton alkaessa vaikutuksensa, m. m. valittiin uusi johtokunta yhdistykselle, johon tulivat hrat J. R. Carlander, A. Nordberg, J. V. Hellberg, Aug. Eklund, O. Vennberg ja Samuli Snellman sekä neiti Ida Thomasson. — Puheenjohtajaksi valittiin hra A. Nordberg. Nämä nyt valitut hrat toimivat ensi vuosikokoukseen asti, joka pidetään Helmikuussa ensi vuonna.

— *Tämän numeron mukana* jaetaan Friedrich Krebs'in konetehtaan Frankfurt a Main-Borheim'issa hintaluettelo maaseututilaajille.

*En glad och treflig jul
önskas
Gutenbergs läsare!*

Föreningssträfvandena. — Yhdistysrienoista.

— *Allmänt möte* hölls söndagen den 13 dec. kl. 4 e. m. å föreningslokalen med anledning af att Uusi Suometar och Päivälehti tillkännagifvit sitt utkommande under landtdagstiden jämväl om måndagarna i följd hvaraf söndagsarbetet blir nödigt. I en till typografernes förenings bestyrelse inlämnad af 72 personer undertecknad skrifvelse klandras den väntade åtgärden skarpt och särskildt får Päivälehti uppbara bittra förebräelser för att bladet lofvat utkomma redan om måndagsmorgonen hvaraf icke allenast söndags utan öfvertidsarbete befaras. Frågan refererades af hr J. A. Snell och gaf anledning till en liflig diskussion, hvarunder å ena sidan påyrkades söndagsarbetets afskaffande och å den andra alla måndagsnumrers indragning. Vid omröstningen segrade den förra mening och mötet förenade sig om en af referenten formulerad kläm däri söndagsarbetets afskaffande påyrkas och den förhoppning uttalas, att morgonnumrorna måtte afskaffas af alla om måndagarna utkommande blad.

Skulle detta uttalande ej hjälpa anser typografkåren sig vara skyldig att vidtaga kraftigare åtgärder.

Samma kläm är en gång förut antagen.

— *Typografernes förening i Helsingfors* sammanträdde till månadsmöte söndagen den 13 december kl. 5 e. m.

Sedan mötets protokoll justerats, hvari smärre ändringar gjordes, och godkänts meddelades af föreningens bestyrelse:

att till medlemmar i föreningen följande personer godkänts: V. Taipale, J. Petersel, G. Friman, A. J. Rissanen och V. Koistinen;

att föreningen af hrr J. Johansson och J. Holmberg fått som gåfva emottaga böcker;

att Gutenbergs redaktion gjort anhållan hos förenings bestyrelse att få utgifva ett 2-sidigt bihang med nästa nummer, hvilket dock af bestyrelsen afslogs;

att föreningens bestyrelse tillsändt våra resp. faktorer och principaler anteckningslistor för inträde i Finska Typografförbundet.

Anordnandet af nästa års aksidenssättnings-täflan anförtröddes åt en af hrr K. Johansson med

15 röster. E. Mustonen 14 r., C. Schauman 12 r., J. A. Kosk 12 r., A. Söderlund 12 r., G. A. Blomfelt 11 r. och V. Pettersson 10 r., bestående komité. Komitén berättigades vid behof komplettera sig. Närmast i röstetal var hr A. Finander med 6 röster.

Utmönstrandet af obehöfliga ord ur föreningens tekniska terminologi anförtröddes åt hrr H. J. Forsström, A. Karjalainen, K. Skogster, R. Ahlstedt och K. Johansson. Närmast i röstetal var hr G. A. Blomfelt.

Hr Lanér anhöll, att föreningens hälsnings-skrifvelse till Stockholms typografiska förenings 50-års fest, skulle uppläsas vid nästa möte.

Vid nästa möte kommer att diskuteras om vår nuvarande lokal.

Münchaus-bref.

Det är nu långa tider sen jag sist hade äran skriva i Gutenberg. Nu har äfven mångt och mycket hunnit förändras och förändras sedan dess. Så har bl. a. gösen varit 25 år disponent och uppvaktats af järvenpää med en kartong, holmberg har kommit öfver Copenhagen, flere af våra mest värksamma medlemmar ha blifvit relegerade från föreningen, en del för ådagalagd stor brådska, andra för armbrytning och fingervisning, andra åter igen för olämpligt snickrande med föreningens mobilier, vidare har Hoimela börjat räkna „mima“ sen han polemiserat med Wright'n, och det har gått honom så åt hufvudet att han snart ej har något att „firra“ mera. Jag märker det är bäst att sluta nu, eljes kunde af denna inledning blifva en hel „Julrevy“. Näh!

*

Jag kan inte utan att rodna erkänna min blygsamma ställning i bredd med en af „villans gosar“. Tänk er, en sådan sjelfuppoffring han, utom mycket annat, ådagalagt vid finska typografförbundets bildande, först och främst genom att på egen bekostnad resa till Köpenhamn för att se på klockan, och vidare till Malmö och Lund för att studera förbundsarbetet, äfvensom svenska språket, och nu har han till allas vår glädje med sin säregna förmåga att göra sig populär ställt sig i spetsen för oss som organisatör. — — — Ja, — — — nå, — ja, jag vet int' va' jag sku' säja. Med den spirituella naiviteten vår man utväcklar sina idéer, så måste man vara långt hunden i andeläsningskonsten, hm, nå, — kanske ja' afstår från orde' — nej — för att komma på det klara med hans snillrika och med värdad svensk ortografi utslungade samhällsförbättrande storhetsidéer — — — de här — ää — näh — nåja. — Jag kan icke sluta förr än jag uttalat min indignation öfver att han icke blef vald till svensk redaktör för Förbundsorganet, ty då hade vi åtminstone fått en ortografi som väl lämpat sig fast för näsljud. — — — Ja, jag vet int' va' ja' ska säja — — — tja!

*

Ett länge närdt behof har det varit, att få till stånd en fackskola för oss typografer. Ja, man har längtat och trängt år efter år efter ett sådant „Gutenbergs universitet“ — men just ingenting annat. Någon handling har ännu ej blifvit gjord af oss typografer. Frågan är ej gärgammal och bör beaktas af vårt förbund. — Behöfs int'! Behöfs int'! Tyska skolan skall inrättas till en fackskola. Detta har skett på enskild väg, så att frågan förfaller, Jag skulle hålla ett entusiastiskt tal för de ärade grundläggarene af denna storartade konstanstalt, men min förmåga är ej så stor som en af männens från Gamla testamentets tid. — Lefve „Helsingfors Centrala Fackskola!“ Lefve! Lefve!

*

Nu så här jultiden puffar folk rysligt och de flesta annonsprospekt följa med våra dagliga tid-

ningar. Jag glöta en dag igenom den enorma massa af annonsprospekt som jag har samlat och fick tag i en liten bok. Utan att närmare se på titelbladet bläddrade jag i boken. På första sidan fann jag en bur där skogens mäktigaste djur syntes lefva i broderlig sämja, njutande af den härliga naturen utanför buren, ty såsom det syntes, lyste månen genom burfönstret. Det måste vara en katalog från ett menageri tänkte jag och vände om bladet utan att läsa genom texten. — Hu! där har menageriegaren fläkt upp några af sina vild-djur! På nästa sida var någonting som skulle föreställa muffar! — Nej nu har jag tagit miste! vände om boken och såg på titelbladet och där af framgick att det var bundtmakar „Edv. Fazers priskurant“.

O du fasa! Så dåligt tryckt, att jag kunnat göra ett så fatalt misstag. Hvarifrån har manne detta kluddvärk sett dagen?

*

Ärade kolleger!

Jag önskar Eder en god jul och ett godt nytt år, ty jag nedlägger med detta nummer min tymp-liga och dåligt formade penna. — Farväl!

Paulus.

Från landsorten. — Maaseudulta.

Pori, marraskuulla 1896.

Näyttää siltä, että Porinkin kirjaltajat virkoivat horrostilastaan, jossa he ovat vielä uinailleet, toisten paikkakuntain kirjaltajain jo tästä toinnutua, ja alkavat huomaamaan että heilläkin on toimimista ammattinsa ja tilansa parantamisessa ja itsensä sivistytämässä j. n. e. Sillä, ikävä kyllä, myöntää täytyy että me porilaiset olemme jääneet sivistyksessä, ammattitaidossa y. m. toisia tove-raitamme paljon jällelle. Kirjaltajat muualla ovat kulkeneet pyrinöissään muita varsinaisia työmiehiä edellä ja heidän sivistyskantansa on tunnustettu olevan korkeammalla muita työmiehiä. Niin on muualla, vaan voidaanko samaa sanoa Porissa olevan? Tähän täytyy meidän itse vastata: ei suinkaan.

Huomattava sentään on, että meillä ei ole tähänasti ollut minkäänlaista yhdyssidettä, emmekä me siis ole voineet sentähden seurata aikamme pyrintöjä, emmekä voineet sanottavasti mitään toimia itsemme, ammattimme ja tilamme kohottamisessa; sillä me olemme olleet hajallaan kuin akanat tuulessa. Mutta nyt kun me olemme yhtyneet yhdeksi, nyt kun me tulemme kuulumaan Suomen kirjaltajaliittoon, nyt kun meillä on tuo äsken perustettu Kirjaltajaklubi, niin tulee meille tilaisuus toimia. Niin, ja meillä on nyt jokaisella velvollisuus oman ammattimme ja itsemme kohottamisessa. Meidän ei sovi velttoina venytellä enään, eikä luottaa toinen toiseemme. Vaan meidän täytyy kaikkien käydä tositoimeen, jos me tahdomme jotakin aikaansaada. Niin, ryhtykäämme siis innolla ammattimme ja itsemme kohottamiseen.

*

Porin kirjaltajat valitsivat kokouksessaan viime lokakuun 24 p:nä Suomen Kirjaltajaliiton Porin haaraosaston kuin myös takäläisen Kirjaltajaklubin yhteiseksi puheenjohtajaksi hra F. Alhon ja jäseniksi toimikuntaan hrat E. Wahlsteinin ja J. Strömmerin. Tilientarkastajiksi valittiin hrat J. Pakkala ja K. G. Lindholm.

Toimikunta taas kokouksessaan tämän kuun 15 p:nä valitsi rahastonhoitajaksi hra Wahlsteinin ja kirjuriksi F. Strömmerin. Juhlatoimikuntaan taas valittiin hrat O. Toivonen, F. Strömmer ja K. Korsman varsinaisiksi sekä E. Nybäck ja Th. Galle varajäseniksi.

Suomen kirjaltajain Matka-apurahaston Porin haara-osaston rahastonhoitajaksi valittiin hra F.

Alho hra A. Hokkasen sijaan, joka on matkustanut paikkakunnalta.

*

Kirjaltajaklubimme säännöt ovat jo pitemmän ajan olleet vahvistusta vartoamassa läänin hra kuvernöörin luona, vaan saapuivat vahvistamattomina takaisin saamaan Porin Maistraatin lausuntoa, joka luultavasti ne jo on lähettänyt jälleen hra kuvernöörille. Tämän tähden on klubimme toiminta seisahnut sääntöjä vartoessamme.

Toveri-iltama, naisten keralla, on päätetty toimeenpanna sääntöjen saavuttua. Ohjelman valmistus on jätetty juhlatoimikunnalle

*

Täkäläiset kirjapainot alkavat järjestyksensä ja puhtautensa puolesta jo vertoja vetämään muiden paikkakuntien kirjapainojen rinnalla ja voivatpa ne jo olla esimerkiksi toisille. Tämä on ilahuttava merkki, sillä tunnetuahan on millaisessa tilassa kirjapainot täällä ennen ovat olleet; ei ole tullut kysymykseen minkäänlainen järjestys eikä puhtaus. Se on ollut niin kurjaa, ettei siitä kertoa taida. Mutta nyt näyttävät kirjapainot täällä toisilta. Warenin kirjapaino on järjestetty mallikelpoiseksi ja vallitsevalla siellä siisteys ja puhtaus. Ikävä vaan on että huoneet ovat pimeämläiset, ne kun ovat kellarikerroksessa, Satakunnan kirjapaino on koko kesän korjailtu ja laajennettu. Tilava konehuone ja erityinen moottori- ja sähködynamo-huone ovat tulleet lisäksi. Entinen yhteinen painohuone, joka nyt on latomasalina, on perinpohjaisesti korjailtu, tehty uusia ikkunoita y. m. mukavuuksia; niin että se nyt on valoisa, tilava siisti ja kaikinpuolin tarkoitustaan vastaava työhuone. Kun vielä tämä kirjapaino on perinpohjaisesti puhdistettu ja järjestetty ja valaistaan nyt sähkövalolla sekä kun puhtaus siellä vallitsee, voi sen sanoa mallikelpoiseksi. Andersinin nykyistä kirjapainohuoneustoa en ole ollut tilaisuudessa näkemään, mutta luulen ja toivon sen myös olevan puhtaan ja siistin. Näistä toimenpiteistä tulee meidän olla kiitolliset isännillemme siitä, että kun he nyt vihdoinkin ovat huomanneet epäkohtia valitsevan, että he myös ovat koettaneet niitä poistaa, siten suojellen meidän terveytämme, hyvinvointiamme ja työintoamme j. n. e.

*

Luotettavalta taholta huhutaan että takäläisten liikemiesten ulosantama sanomalehti „Sanomia Porista“, joka kaksi vuotta on ilmestynyt F. Warenin kirjapainossa, ensi vuoden alussa lakkaa ilmestymästä — luultavasti taloudellisista syistä — sekä että uusi suomalainen sanomalehti tulee sen sijaan ilmestymään O. Andersinin kirjapainossa, „Kansalainen“ nimeltä. Uuden lehden vastuunalaiseksi toimittajaksi tulee hra W. Saimen, joka nyt on „Sanomia Porista“ aputoimittajana.

*

Porin kirjaltajain kokouksessa t. k. 22 p:nä keskusteltiin seuraavista asioista:

Suomen Kirjaltajain apuyhdistyksen johtokunnalta tulleen kirjelmän johdosta päätettiin vapaaehtoisella keräyksellä kirjapainojen omistajien, sanomalehtitoimittajien ja kirjaltajain kesken koota varoja jonkun yhteisen voiton ostamiseksi sanotun apuyhdistyksen arpajaisiin Helsingissä ja valittiin 3-miehinen komitea, johon tulivat hrat E. Wahlstein, F. Alho ja O. Anderssin, jonka toimeksi annettiin keräyksen toimeenpano, voiton osto j. n. e.

Kokous lausui paheksumisensa siitä, että muuttamat kaupungista toiseen kiertävät kirjaltajat, jotka epäräitettiin elämänsä tähden ovat joutuneet työttömiksi ja sitten, jatkaen huonoa elämäänsä, eivät enään työstä välitäkään, täällä ovat tavakseen ottaneet käydä julkisesti kerjuulla (miten viimeksi hyvin tunnetut F:m ja M:n) ja vaatimalla vaatineet yleisöltä itselleen muka „matka-apua“, jonka näin saadun avun he kuitenkin kiireemmiten

tuhlaavat juomahimonsa tyydyttämiseksi, täten saattaen häpeään koko kirjaltajakunnan, he kun täällä oleskelevat aina viikonpäivät ja esiintyvät tietysti herroina kirjaltajina, asustaan päättäen luulisi heitä kurjimmiksi „rantakasakoiksi“. — Kokous päätti, etteivät takäläiset kirjaltajat tästä lähin osota minkäänlaista myötätuntoisuutta tällaisia kulkijoita kohtaan ja lausui toivomuksenaan, ettei myöskään yleisö heidän avunpyyntöjään ottaisi huomionsa, josta päätettiin yleisölle kuomauttaa paikkakunnan sanomalehdissä. Valittiin myös 4-miehinen toimikunta, johon tulivat hrat F. Alho, E. Wahlstein, O. Anderssin ja K. Törnblom, pitämään tästä lähin silmällä näiden tällaisten kuleksivain puuhia, toimia ja elämöimistä täällä sekä antamaan yleisölle tarvittaessa mainitussa suhteessa tarpeellisia tietoja y. m. s.

Täkäläisen Kirjaltajaklubin kuukausimaksuksi määrättiin 50 p:nä kuukaudelta ja sen toiminta alkaneeksi 1 p:nä nykyistä marraskuuta.

Suomen Kirjaltajaliittoon ilmoitettiin täältä kirjoittaneeksi 22 kirjaltajaa jäseneksi; siis miltei kaikki paikkakunnalla olevat.

Mikko.

Tampere 7/12 96.

Väsähtäneitä ovat takäläiset kirjaltajat kaikellaiseen yhteistoimintaan. Kokouksiin on osanotto hyvin laimeaa. Kymmenkunta henkilöä on tavallisesti näissä tilaisuuksissa läsnä. Joskus, kun jokin „suuri kysymys“ on pohdittavana, tapahtuu pienempi poikkeus tässä suhteessa. — Mikä on tähän velttouteen syynä? Onko meidän kirjaltajain työ niin rasittavaa, ettei voi siitä ulompana mitään toimia, vai olemmeko jo liikoja ponnistaneet parhaamme eteen? — Eipä suinkaan! Me voimme kyllä työskennellä siinä kuin toisetkin, vieläpä hieman paremminkin, ja tehtävät eivät ole hetikään lopussa, kun vaan ilmestyisi enemmän „elomiehiä.“

Pitkistä ajoista onnistuttiin saamaan taasen kokous v. k. 22 p:nä, ja oli siinä läsnä alun toista kymmentä kirjaltajaa. Mutta nythän olikin kysymyksenä yhdistyksen pystyessä pysyttämisen, joka kysymys jo kerran edellisessä kokouksessa oli pohdittavana ollut. Nyt ilmoitettiin että työväenyhdistyksen johtokunta — yhdistys toimii näet haara-osastona työväenyhdistyksen yhteydessä — oli suostunut tehtyyn pyyntöön kirjanpainajain yhdistyksen vuokratuon alentamisesta 150 mk:sta 100 markkaan. Yhdistys tulee näet hieman muuttamaan sääntöjään nyt Liiton alkaessa vaikutuksensa, jotta voidaan yhdistys pitää täällä Liittosastona. Jäsenmaksut alennetaan nyt melkoisesti. Täällä maksoivat ennen taiturit jäsenyydestään 75 ja oppilaat 50 p. kuussa, nyt ainoastaan kuukaudelta 25 p., joten Liiton jäseniltä tulee kuukausimaksua, taiturilta 1:25 p. ja oppilailta 75 p. — Kirjaltajaliiton jäseniksi on täältä kirjoitettanut ehken kolmeenkymmeneen henkilöön.

Nyt kun Liittokin alkaa toimintansa, voi toivoa voimakkaamman yhteistunteen virkistävän täälläkin „Mustan kartin“ miehiä ja naisiaakin. Toivotaan niin!

*

Kirjapaino-olot täällä tulevat ensi vuoden alusta muuttumaan suuresti. Tänne näet on perustettu uusi paino, jonka pitäisi alottaa toimintansa jo t. k. puolivälissä. Sen perustajina mainitaan hroja A. Majlundia ja P. Lyytistä, jotka kumpikin on tunnetut „homma-mieheksi“. Faktoriksi tähän uuteen „valonpajaan“ siirtyy Tampereen Uutisten kirjapainon tähän astinen faktoriksi hra I. Partanen. T. Uutisten painon faktoriksi tulee taasen hra Öhrnberg Hämeenlinnasta. Hra Öhrnberg on näihin asti ollut „Hämäläisen“ painon faktorina. Paljon arvellaan „T. Uutisten“ painon tulevan kärsimään faktorin vaihdon takia. Saa sitten nähdä pitävätkö arvelut paikkaansa.

„Tampereen Sanomain“ osakeyhtiö hommaili myöskin itselleen omaa painoa, mutta toimi liian

hitaasti, joten Majlund ja Lyytinen joutuivat edelle puuhissaan. Nyt ei mainittu osakeyhtiö ole enää painopuuhissa, sillä viidettä kirjapainoa ei Tampereelle kannata perustaa, liiemmaksi niitä on jo neljässäkin. Osakeyhtiö on päättänyt myydä lehden halukkaille ostajille. Kuinkahan kaupat luistaa, sen pian ehkä saa kuulla!

Pieni „Tammerfors“-lehti, joka nyt kolme vuotta on painettu G. E. Jansson & Kumpp:in kirjapainossa, huhuillaan varmasti muuttavan olin sijansa „T. Uutisten“ painoon. Sanotaan lehden kannattajain asiaa varten valitseman komitean tehneen tällaisen päätöksen lehden suhteen. Huhun todenperäisyyttä en kuitenkaan takaa.

Uusia lehtiä tulee niinkään täällä ilmestymään, nimittäin „Hämetär“ ja „Väinämöinen“. Edellinen tosin muuttuu vaan nimeltänsä, tulee näet ilmestymään „Kodin Ystävän“ sijasta, joka tämän vuoden loputtua kuolee. Toimittajina tulee „Hämettäressä“ olemaan faktoriksi O. Vennberg ja hra K. Lehmus sekä joukko avustajia, ja tulee se painettavaksi „Aamulehden“ painossa. „Väinämöinen“ taasen ilmestyy kerran viikossa nelisivuisena, 3-paltaisena, palstat ladotaan 15 cis. levydelle. Toimittajana on kansakoulun opettaja A. Mäki ja tulee lehdestä raittiusmielinen, uskonnollinen ja lupaapa ajaa työväenasiakaan. Lehti luultavasti painetaan Jansson & Kumpp:in kirjapainossa; siellä näyttenumero kumminkin valmistetaan.

Näin vuoden lopussa ei tiedä muuta kuin arvella tällaisia asioita. Tulevan vuoden alussa, kun näen miten asiat käyvät ja ovat muuttuvat, tulen niistä lähemmin kertomaan.

*

Lopuksi pyydän jutella pari pikku juttua, nimittäin eräästä painon isännöitsijästä, joka samalla on ollut posti-expedidöörinä, ja painajasta, jonka mieli teki faktoriksi.

Tässä kesällä, kun sattui työt olemaan vähissä, osui eräs lasku-latoja — hänellä ei silloin ollut työtä — seisomaan toverinsa kastin ääressä, jutellen asioita, kun isännöitsijä astui sisälle ja tuon enempää siekailematta meni ja tempasi tuota ikäistänsä miestä virkailijan tarmolla toiselle korvalle, samalla räyskästen, että ei tuollainen maleksiminen ole ensinkään paikallaan. Latoja hämmästytti tuollaisesta „ekspedieeraamisesta“ pahanpäiväisesti, niin ettei hoksannut edes asian täydellisyyden vuoksi „mitata samalla mitalla takaisin“, puolustihe vaan tyyneesti sillä, ettei tässä ole työtäkään. Tätäkään ei hänen olisi pitänyt tehdä, sillä tämä jalo isännöitsijä antoi määräyksen että: *vaikka työtä ei olisiakaan, pitää kuitenkin seistä paikallaan.* Sama isännöitsijä antoi keväälliseen pyyntöön laskuperusteen paremmin järjestämiseksi jyrkästi kieltävän vastauksen.

Samaisessa painossa on painaja, joka on ymmärtävivään hyvin latomistakin ja joka on koko painon vihoissa kieleväisyytensä takia. Hän luuli nyt, kun uusi painokin tänne perustetaan, onnetaren tarjoavan hänelle tilaisuuden päästä faktoriksi, painossa, jossa hän nyt on painajana. Senpätähden hän matelikin painon isännöitsijää, johtokuntaa ja latoja. En tiedä mitä hän isännöitsijälle ja johtokunnalle liputteli, mutta latojille — joista hän tähän saakka on paljon kielivaivoja nähnyt — lupasi hän onnelliset päivät; m. m. kertoi hän, että jos vaan pääsisi faktoriksi, min laskuperuste heti ylenisi ja muutoinkin olot paremmiksi muuttuisivat. — Tulos kumarruksista oli kuitenkin se, että hän ei kuitenkaan — herran kiitos — päässyt faktoriksi, vaan saa edelleenkin pysyä painajana, ja painajana tuo mies tulee pysymäänkin.

Nämä nyt ovat vaan pikku asioita, vaan kerrottakoon sen vuoksi, että muuallakin tiedettäisiin, minkälaisia „ilmiöitä vapaakaupungissa“ on täälläkin alalla.

Lopuksi toivon kaikille kirjaltajille hauskaa joulua ja onnellista uutta vuotta!

Vennu.